

ALEXANDRA PAGEOVÁ

Poštovní skřítek

JAKSEMĀŠ

a zachráněné Vánoce

ILUSTROVALA
Penny Neville-Lecová

FRAGMENT

Poštovní skřítek Jaksemáš a zachráněné Vánoce

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Alexandra Pageová

**Poštovní skřítek Jaksemáš
a zachráněné Vánoce – e-kniha**
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Poštovní skřítek
JAKSEMĀŠ
a zachráněné Vánoce

ALEXANDRA PAGEOVÁ

Přeložil Jan Kozák

FRAGMENT

Text copyright © Alexandra Page, 2021

Ilustrace copyright © Penny Neville-Lee, 2021

Alexandra Pageová a Penny Neville-Leeová uplatnily svá práva podle zákona o autorských právech, průmyslových vzorech a patentech z roku 1988, aby byly označeny jako autor a ilustrátor tohoto díla, všechna práva jsou vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována nebo přenášena v jakékoli formě nebo jakýmikoli prostředky, elektronickými či mechanickými, včetně kopírování fotografií, nahrávání nebo jakéhokoli systému pro ukládání a vyhledávání informací, bez předchozího písemného povolení vydavatelů.

Translation © Jan Kozák, 2023

ISBN tištěné verze 978-80-253-6506-9

ISBN e-knihy 978-80-253-6534-2 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-253-6535-9 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

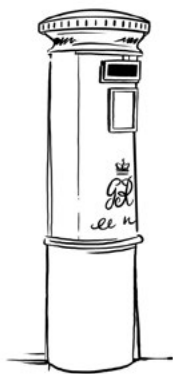
ISBN e-knihy 978-80-253-6533-5 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

*S láskou věnuji Andymu za to, že se mnou
sdílel tuto cestu od prvního slova.*

AP

Mámě a tátovi

PNL

1

Třidič

Byla to krysa.
Alespoň to si Penny myslela.

Ze schránky na dopisy vypadl na rohožku malý stín a pak se rozběhl po podlaze pošty. Táhl za sebou tenký ocas, který vypadal jako červík. Penny sedící na okenním parapetu ztuhla; na kůži pocítila mravenčení. Škvírou v záclonách sledovala cestu zvířátka podél okraje potmělé místnosti. Vrhlo se za koš na odpadky.

Určitě hledá jídlo, pomyslela si Penny a doufala, že když najde v koši jenom starý papír a obálky, zase

hned odběhne. Ale o vteřinu později se znovu objevilo a pelášilo pod římsu, kde zákazníci vyplňovali formuláře. Odtud se rychlými trhnutími přesouvalo blíž a blíž k dlouhému dřevěnému výdejnímu pultu. Přikrčilo se na dně, skoro jako nějaký malý zákazník, takže se Penny na okamžik usmála. Pak však nadskočila, protože se stín vyhoupl na pult.

Penny uslyšela, jak něco kape, a se zasténáním se podívala dolů: plnicí pero, které držela v ruce, pokračovalo dopis, který psala matce. Datum – 21. prosince 1952 – bylo nyní skvrnité a potřísněné inkoustem.

Než zase vzhlédla, krysa zmizela a na poštovním oddělení se opět rozhostilo ticho. Z toho, že nevěděla, kde zvíře je, jí ještě víc naskočila husí kůže.

Penny nechala pero na parapetu a otřela si ruce od inkoustu do svých černých vlasů. Strčila dopis do brašny, sklouzla z parapetu a prohlížela si místnost.

Jenže panovala příliš velká tma na to, aby bylo něco vidět. Odhrnula tedy závěs, ale z pouličních

lamp za arkýřem nepronikalo skoro žádné světlo. Obrovský smog všechno zahalil – všechny ulice, domy, autobusy i lidé se ztráceli kdesi v hustém oparu kouře z komínů a výparů. Dokonce i z poštovní schránky za oknem se stala beztvářá rudá šmouha.

Penny spustila závěs a vzápětí zůstala stát jako přimražená. Zpoza pultu se ozývalo škrábání. Pak uslyšela cvaknutí, jako když se něco odemyká. Ale to nedávalo žádný smysl. Kromě ní a krysy nebyl v místnosti nikdo jiný. Co to jen to zvíře provádí?

Penny nervózně polkla a po špičkách přistoupila blíž. Očima přešla po čistounké desce pultu, leštěné mosazné váze a řadě razítek připomínajících vojáky. Nic se tam nepohnulo. Podívala se na třídicí rám na zadní stěně s řadami přihrádek na třídění dopisů. Vedle něj stály skříňky zaplněné kancelářskými potřebami na prodej. Ani tam neviděla žádnou stopu po kryse.

Pak najednou zaslechla nezaměnitelný zvuk otevírající se zásuvky. A okamžitě se jí zježily chloupky na šíji.

Měla bych to říct strýčkovi Frankovi, pomyslela si – ale hned si to raději rozmyslela. Chtěl by vědět, proč je ona sama na poště mimo pracovní dobu, a to by znamenalo, že přijde o svůj drahocenný úkryt, odkud by mohla poprvé zahlédnout svou matku. Penny pojala obavu – co když máma poletí do Londýna příliš brzy, pak špatně přistane ve smogu a...? Otrásla se a všechny myšlenky zahнала. Musí být statečná. Začne s krysou.

Penny zvedla poklop v pultu a prosmekla se na druhou stranu, ale byla tam příliš velká tma, tudíž neviděla nic. Nahmatala v brašně baterku, rozsvítila ji a posvítila si na řadu zásuvek.

Jak se lekla! Místností se rozlehlo ostré *prásk!*, načež následovalo strašné, vysoké zavřeštění. Penny pročísla místnost světlem baterky. Na vzdáleném konci pultu byla jedna ze zásuvek pootevřená a její madlo divoce rachotilo na pantech. Penny celá napjatá čekala, že se krysa každou chvílí vykroutí z šuplíku ven. Místo toho se zásuvka začala třást a zevnitř se ozvalo tlumené pištění. Je tam snad to zvíře zaseknuté?

Penny se přiblížila. Jakmile světlo baterky dopadlo do mezery, zásuvka přestala rachotit. Sáhla po madlu, ale pak se zarazila. Kdyby zásuvku vysunula, krysa by mohla vyskočit a kousnout ji. Otevřela tedy skříňku s psacími potřebami a vybrala si z ní velkou tuhou hnědou obálku. Držela ji před sebou jako štít. Pak natáhla prst, rychle trhla rukojetí a uskočila zpět.

Nic se nestalo.

Penny se naklonila dopředu, ale v zásuvce viděla jen obálku s nadepsanou adresou a několik roztroušených kancelářských sponek. Udělala malý krok blíž.

Tady! V zadním rohu šuplíku se třásla hnědá hrouda, stočená do klubíčka jako ponožky, vůbec ne tak děsivá, jak očekávala. Penny sklopila obálku. Připadala si hloupě. Čajově zbarvená srst se ve světle baterky měkce leskla jako samet. A pod ní se cosi stříbřitě zatřpytilo.

„Ach!“ Penny zalapala po dechu. „Past!“

Malá kulička se posunula a odhalila krvavou šmouhu na dně zásuvky. Pružina pasti na krysu.

Past na krysy jí přiskřípla tenký ocásek a poranila ho.

„Chudáčku!“ řekla Penny. „Tak proto ses nemohl dostat ven.“

Když promluvila, objevilo se malé kulaté ucho a za ním další. Pak na ni vykoukly dvě obrovské bílé vodnaté oči. Vypadaly jako miniaturní měsíčky. Ve světle baterky se leskly. Zblízka tvor vůbec nevypadal jako krysa.

Podivné stvoření se zadívalo Penny do očí a odhalilo tlapku. Čtyři dlouhé, větvičkovité prsty se natáhly k ní.

Penny cítila, jak se jí sevřelo srdce. Nemohla to takhle nechat.

Opřela baterku o pult a přetáhla si rukávy kabátu přes ruce. „Prosím, nekousni mě!“ řekla. Kousek po kousku se natahovala dovnitř, až se jí podařilo uchopit roh pasti. Tvor se pevně svinul do klubíčka, načež dívka nadzvedla kovovou pružinu, jen tolik, aby mohl vytáhnout ocas. Rychle ucukla rukama.

Ozval se tichý cucavý zvuk a tvor se začal napřimovat. Objevily se čtyři růžové tlapy. Potom vykoul

čenich, ne ostrý jako u krysy, ale krátký a měkký, spíš jako u kotěte, s bílým pruhem uprostřed a malou, obrácenou tlamičkou pod ním. Malý tvor se krčil na dlouhých, složených nohách, cumlal si ocas a upíral obrovské oči na Penny.

Všimla si sponky na papír, která mu visela na šňůrce kolem krku. Znovu sáhla dovnitř, aby ji rozpletla, ale tvor vytáhl ocas z tlamičky a odcupital dozadu.

„Nezabíjet mě!“ vypískl.

Penny ztuhla; ruka jí zůstala viset ve vzduchu. „C-cože?“ vykoktala a zamrkala. Tohle si jistě jenom představovala, určitě. Po chvíli, jen aby si byla jistá, pronesla: „Můžeš... můžeš říct něco jiného?“

Tvor vypnul hrud, jako by se snažil vypadat větší, ale nic neřekl.

Penny se k němu znovu natáhla.

„Držet se zpátky!“ varovalo ji zvíře a sevřelo tlapky v pěsti.

Penny zatajila dech. Zavřela oči a štípla se do ruky pro případ, že by předtím na parapetu usnula, ale když se znovu podívala, tvor tam stále byl a zvedal k ní své drobné pěstičky.

„Já se tě nebát!“ řeklo to.

Penny si uvědomila, jak obrovská se musí jevit, i když je na deset let malá. Klekla si tak, aby její obličej byl na stejné úrovni jako obličej toho tvora, a usmála se. „Neboj se, neublížím ti, slibuju!“ řekla. „Myslím, že je kruté chytat krysy do pastí.“

Tvorův kožich ztmavl a tváře se mu nafoukly, jako by spolkl dvě kuličky. „Já NEBÝT krysa!“ vyhrkl. „Já být Třídič. Druhé třídy,“ dodal a vystrčil drobnou bradu. Pak se mu rozšířily oči a plácl se oběma tlapkami přes tlamu. Jeho poraněný ocásek poklesl.

Z Třídičovy rány vytryskla čerstvá krev. „Najdu ti obvaz,“ nabídla se Penny. „Neodcházej!“ A v tu chvíli už se přehrabovala v zásuvkách, až narazila na arch červených známek za dvě až pět pencí, s hlavou nové královny. Jednu z nich odtrhla. Byla to ideální velikost.

Když znovu sáhla do zásuvky, Třídič se schoulil do kouta. Kroutil se tak, že bylo těžké jej uchopit, ale nakonec se Penny podařilo sevřít konec jeho ocasu mezi prsty a omotat známku kolem rány. Když ho pustila, Třídič se chytil za ocas, upřeně na něj hleděl

a hladil zkroucenou tvář královny Alžběty. Poté, co známku očichal a zatočil se v kruhu, aby si ji prohlédl ze všech úhlů, otočil se k Penny a při pohledu do jejích očí natáhl dlouhou tlapku.

„Já být Jaksemáš,“ zapištěl.

Penny natáhla prst a Jaksemášova sametová tlapka se kolem něj stočila, až jí po ruce přeběhlo teplé mravenčení. „Já jsem Penny Blacková,“ řekla s úsměvem.

„Ty být on, nebo ona?“ zeptal se Jaksemáš a naklonil hlavu.

Penny si odfrkla. „Ona,“ řekla. „A co ty?“

„Já být on,“ odpověděl Jaksemáš.

„Viděla jsem, že nejsi krysa,“ řekla Penny.

Jaksemáš si prohrábl srst. „Lidé si vždycky myslí, že my být. Mého tátu zabít jed.“

„To je mi líto,“ vzdychla Penny. „Také jsem ve válce přišla o otce.“

Jaksemáš se přiblížil. „Ty tady bydlet?“ zeptal se.

Penny zavrtěla hlavou. „Přebývám nouzově u strýce. Je to zdejší poštmistr. Já bydlím na druhé straně Londýna s mámou. Je pilotka letecké pošty – víš, létá s dopisy a balíky.“

Většina lidí se mračila nebo pomlaskávala, kdykoli to Penny řekla, jako by to nebyla práce, kterou by její matka měla dělat. Zdálo se, že ani strýc Frank to neschvaluje, protože nebyl nadšený, když musel před třemi dny vyzvednout Penny u vychovatelky. Ale Jaksemášovy oči se doširoka roztáhly a tváře se mu zvedly tak, že se cítila pyšná.

„Jezdí jenom na krátké cesty,“ dodala Penny. „Jenomže tentokrát uvízla ve Francii a kvůli smogu nemůže letět zpátky do Londýna. Poslala strýčkovi telegram, aby se o mě postaral, ale nebyla tam žádná zpáteční adresa.“ Vzpomněla si na nedopsaný dopis v brašně, který později přidá k rostoucí hromadě

neodeslaných dopisů ve svém pokoji. V krku se jí začal usazovat knedlík, a tak se raději zeptala: „A co ty? Odkud pocházíš?“

Jaksemáš si pohrával s ocasem. Zdálo se, že se chystá odpovědět, když vtom nastražil uši. O vteřinu později Penny zaslechla tlumené dunění u stropu, následované skřípěním kroků, jak někdo scházel po schodech.

„Rychle, Jaksemáši, schovej se!“ řekla a zhasla baterku. Vypotácela se zpoza pultu, doběhla k oknu, vyškrábala se na parapet a přitáhla si kolena pod bradu. Sotva kolem sebe zatáhla záclony, rozlétly se dveře a rozsvítilo se stropní světlo. Penny s hrůzou sledovala, jak se plnicí pero, které nechala na parapetu, kutálí k okraji a s rachotem padá.

Škubla sebou, když se na podlaze ozvalo ťukání vycházkové hole. *Ťuk, ťuk, ťuk!* Kroky se blížily přímo k ní.

2

Přistižení při činu

Vylez odtamtud... HNED!“
„ Penny se prudce rozbušilo srdce. Závěsy se s trhnutím rozhrnuly a nad ní stál strýc Frank a v ruce svíral hůl. Rukojeť měla tvar hlavy skotského teriéra a Penny si pomyslela, že její strýc vypadá se svými planoucíma jantarovými očima a zježeným zrzavým knírem stejně – právě jako ten teriér. Naklonil se a zvedl její plnicí pero, pak povytáhl obočí a čekal na vysvětlení.

Penny se snažila nedívat na pult, když slézala

z parapetu. Doufala, že se Jaksemáš schoval lépe než ona. „Psala jsem mámě,“ vysoukala ze sebe.

„Už je deset hodin, měla bys dávno spát!“

„Já vím, ale... chci se dívat, kdyby se vrátila.“

Knír strýce Franka se naklonil dolů. „Vrátí se, až to bude bezpečné,“ řekl. „Do té doby prosím respektuj má pravidla a zdržuj se v obytných prostorách. Pokud chceš psát dopisy, nahore je naprosto dokonale funkční psací stůl.“

„Ale –“

„To je mé poslední slovo!“

Penny se zaleskly v očích slzy. Mohl by ji alespoň nechat pomáhat na poště během otevírací doby. Bylo by to lepší než sedět sama v pokoji a dělat si starosti. Ale všechna slova, která chtěla říct, spolkla a držela je zapečetěná v sobě. Strýček Frank by to stejně nikdy nepochopil. Zdálo se, že mu na mámě ani na ní nezáleží. Představovala pro něho jenom nesnáze.

Strýc Frank natáhl ruku s perem. Když si ho Penny vzala, podíval se jí na ruce. Inkoustové skvrny na prstech nyní překrývala Jaksemášova krev.

„Pořezala ses o papír?“ zeptal se své neteře a svraštíil obočí.

„To nic není,“ řekla honem Penny a utřela si ruce zezadu do kabátu.

„Jo, a vůbec to nekrvácí, že?“ Strýc Frank vytáhl z kapsy saka naškrobený kapesník s vyšitým zlatým znakem Královské pošty. „Použij tohle,“ řekl. „A pojď, lékárníčka je v kuchyni.“

Otočil se a odkulhal ke dveřím vedoucím do obytných prostor. Penny ho následovala a rozhlížela se kolem, jestli tam není Jaksemáš.

Vtom se strýček zastavil a otočil hlavu k pultu, takže mu Penny narazila do zad. „Co to k čertu...“ zamumlal strýc a otočil se s holí dozadu.

„Počkej!“ vyjekla Penny, avšak strýc Frank už zvedl poklop pultu a všiml si otevřené zásuvky na druhé straně. Penny se kolem něj protáhla, načež skončili ve změti končetin a hole, protože Penny se snažila zakrýt zásuvku před jeho zraky, zatímco on se natahoval přes ni, aby šuplík naopak otevřel úplně.

„Penelopo!“ zahřměl. „Jdi mi z cesty!“

Penny se ohlédla přes rameno a s úlevou žuchla na zem. Jaksemáš uvnitř nebyl. Ale prázdná, krví potřísněná past ano.

Strýc Frank otevřel ústa. „Neříkej mi, že jsi pustila krysu?“

„Byl zraněný,“ vysvětlovala Penny. „Chytil se do pasti za ocásek. A pak –“

„On?“

„On totiž – to nebyla krysa,“ koktala. „Umělo to mluvit.“ Okamžitě litovala, že to řekla.

Strýc Frank na ni zíral, jako by byla také mluvící zvíře. „Vánoce jsou nejrušnější období v roce!“ pronesl potom a dlouze vydechl nosem. „Kvůli smogu je všechno vzhůru nohama a já teď přišel o možnost chytit krysu, která krade dopisy. To poslední, co potřebuju, je, abys předstírala, že je to – nějaký domácí mazlíček!“

Penny se zamračila. „Jaké dopisy?“

Strýc Frank se opřel o hůl a zvedl volnou ruku, aby se dotkl kovového přívěsku na řetízku na krku. „Čas od času,“ řekl a znělo to unaveně, „přijde dopis, který se nedá doručit. Někdy je chyba v adrese

nebo je obálka mokrá či poškozená. Je mou povinností ho uchovat v bezpečí pro případ, že si ho odesílatel nebo příjemce přijde vyzvednout. Ale kdykoli se podívám, je pryč! To musí být nějaká malá krysa. Možná má ráda lepidlo na známky, nebo si dopisy trhá na své hnízdo, kdo ví? Nikdy jsem nic takového neviděl, když jsem pracoval na poště v Glasgow. Jsou však morem londýnských pošt. Za poslední měsíc jsem ztratil tři dopisy.“ Povzdechl si. „Asi jsem zase zapomněl zamknout zásuvku, i když jsem si byl jistý, že jsem to udělal.“

Penny se podívala na šuplík za sebou. Vzpomněla si, že tam mezi volně položenými kancelářskými sponkami viděla dopis. Teď chyběl. Nakrčila nos. Proč by si Jaksemáš dával takovou práci kvůli dopisu, když ignoroval všechny papíry v koši? Nedávalo to smysl.

Strýc Frank si něco zapisoval do malého černého notesu. „Budu muset objednat další pasti,“ mumlal.

„Nedělej to!“ vyhrkla Penny.

Strýc Frank zaklapnul zápisník. „Krysy nemají na poště co dělat,“ odpověděl a ukázal na poklop přepážky. „A děti taky ne!“

Penny vyšla ze dveří na chodbu a vlekla se nahoru do svého malého pokojíku. Normálně to byla strýcova pracovna, stejně čistá a uklizená jako pošta. Psací stůl voněl leštidlem, a dokonce i knihy na policích byly uspořádány od A do Z. Ale její mysl byla příliš rozrušená, než aby mohla spát.

Dívčín pohled padl na několik svazků *Britské encyklopedie* na horní polici. Vyšplhala se na židli, odstrčila *Příručku pro výcvik psů* a vytáhla těžké knihy v červené kožené vazbě. Posadila se a prošla všechny stránky o zvířatech, ale o Třídících tam nebyla ani zmínka.

Našla však miniaturní ilustraci malého tvora s kulatým obličejem, který se trochu podobal Jaksemášovi: „Nártoun, objevený před více než sto lety na odlehlém tichomořském ostrově, je malý, plachý a velmi inteligentní primát, který loví v noci a dokáže skákat na velké vzdálenosti. Má oči větší než mozek, vidí ve tmě a je nesmírně obtížné ho chytit.“

Penny vytáhla z brašny rozepsaný dopis a otočila ho na prázdnou stranu. Obkreslila obrázek tužkou, načež mu na čenichu vygumovala bílý proužek

a na ocas přidala obvaz v podobě známky, aby se více podobal Jaksemášovi. *Proč si vzal ten dopis?* přemýšlela při kreslení. Břicho se jí sevřelo při pomýšlení, že se vrátí a zase se chytí do pasti – nebo ještě něco horšího.

Žvýkala konec tužky. Možná... kdyby našla další nedoručitelný dopis a dala ho někam na bezpečné místo na poště, aniž by o tom strýček věděl, mohla by se schovat a počkat, až se Jaksemáš vrátí, a pak ho upozornit, aby toho nechal!

Strčila kresbu zpátky do brašny, aby ji strýc Frank neviděl, a vlezla si do postele. Když se s napůl zmrzlými prsty zavrtala pod peřinu, držela se té myšlenky: *Zítří ho znovu najdu!*

3

Mrtvý, nebo živý

Penny se postavila před prázdný třídící rám a promnula si ruce. Nikdy neviděla, jak se třídí pošta určená k doručení, ale nemohlo to přece být tak složité. Všechny přihrádky byly označeny v abecedním pořadí.

Ovíval ji ledový ranní vzduch, takže se třásla, přestože měla kabát a maminciny teplé staré kalhoty, které si oblékla a zkrátila, aby jí padly.

Podívala se na hodiny nad poštovní přepážkou: 5 hodin ráno. Za hodinu přijde pošťák, aby provedl

třídění, než se vydá na obchůzku. Penny jen doufala, že až strýc vstane a zjistí, že třídila ona místo pošťáka, bude si myslet, že se snaží být užitečná, a nikdy neuhodne, že hledá nedoručitelný dopis.

Odvázala štítek z vypouklého poštovního pytle, ponořila ruku dovnitř a vytáhla obálku. Byla adresována Dr. Sandfordovi, a tak ji vložila do přihrádky S v třídícím rámu. Další dopis byl pro paní Aldridgeovou, a tak ho vložila do A. Skákala po špičkách, zatímco vkládala do rámu jeden dopis za druhým, a užívala si, že je pro jednu zaneprázdněná a užitečná. Ani po půl hodině stále nenarazila na dopis, který by vypadal jako nedoručitelný, ovšem čekalo ji jich ještě mnoho.

Když Penny vyprázdnila první pytel, začaly ji bolet ruce. Sáhla po dalším, když tu uslyšela, jak venku zaburácel motor a zaskřípěly brzdy. Zastavila se a naslouchala. Pošťák to být nemohl, protože ten přicházel pěšky. V jejím nitru se vzedmula vlna naděje. Maminka?

Protáhla se pod pultem, přiběhla k oknu a odhrnula závěs. Přitiskla nos na sklo a zamžourala přes